

BOEK BESCHOUWING.

Beknopt leerboek der Natuurkunde, door Dr. Z. P. BOUMAN. Eerste deel, Tweede Druk. Te Groningen, bij J. B. WOLTERS, 1906. Prijs f 1.75.

Dat dit leerboek, in ons land, in vier jaren een tweeden druk beleefde, getuigt van zijn goede ontvangst. Ik geloof inderdaad dat menig leeraar in de natuurkunde behoefte gevoelde aan zoo'n boek, dat zonder te willen doen zien wat hij alleen hun toonen kan: de wijze waarop de krachten werken en waarop men ze naar zijn hand kan stellen, bij zijn leerlingen het omslachtig dictaat verving.

Er is een tijd geweest dat kwistig geïlustreerde leerboeken niet gemist konden worden, dat zij een onmisbaar surrogaat vormden voor degelijk onderwijs van allen, die woonden buiten het bereik van de centra der wetenschap; de tijd toen zoo velen ter eigen bekwaaming in natuurwetenschap naar boekenstudie waren verwezen. Wij voelen wat zij misten; wat zouden wij, oudjes, aan POUILLET—MÜLLER, wat de jongeren aan WÜLLNER gehad hebben, zonder RIJKE, van REES of VAN DER WAALS? Wij waren al blij als we die zinstorende prachtfiguren konden voorbij lezen met een hoog voelend »niet noodig«.

Maar die tijd is lang voorbij; sedert over ons gansche land hogere burgerscholen — en gymnasia? — zijn verspreid, waar kundige en in de kunst van experimenteeren ervaren leeraars voorzien zijn — of, waar ze dit niet zijn, het behoorden te wezen — van de noodige hulpmiddelen, nu bestaat er geen enkele reden meer om, wat men door onmiddellijke waarneming kan vernemen, afgebeeld te willen zien.

Mij komt het voor, en een jaren lange praktijk in zeer verwante vakken vestigde die overtuiging, dat men bij zijn onderwijs in natuurkunde, behalve aan flinke instrumenten, alleen behoefte heeft aan een boek dat correct codificeert, duidelijk het geleerde weergeeft en, hier en daar aan de hand van een schetsteekening, in het geheugen terugroept wat daaraan mocht ontsnappen. Te veel figuren — en ook te veel afleiding van formules in den tekst — storen den logischen gedachtegang, leiden dien af van het natuurkundig onderwerp zelf, dat men onder de knie wil krijgen.

Of nu het boek, dat hier aangeboden wordt, aan deze eischen voldoet? Ik heb het niet geheel gelezen en ik geloof ook niet dat eenig criticus een leerboek, dat aan zijn oordeel wordt onderworpen, in zijn geheel leest. Maar met het 8e Hoofdstuk, »Warmte«, heb ik van naderbij kennis gemaakt; en toen ik dat had doorgelezen begreep ik het zoo spoedig beleven van een tweeden druk.

Haarlem, 10 februari 1906.

V. D. V.